

Sygn. akt I C 440/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 listopada 2016r.

Sąd Rejonowy w Gdyni, Wydział I Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSR Adrianna Gołuńska-Łupina

Protokolant: st. sek. sąd. Iwona Górską

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa P. K. (1)

przeciwko M. K.

o uznanie czynności za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda P. K. (1) umowę darowizny objętą aktem notarialnym Repertorium A numer (...) sporządzonym przez notariusza L. W. w kancelarii notarialnej w G., na mocy której dłużnik B. K. (1) darował M. K. 1/2 udziału w lokal mieszkalnym numer (...) położonym w G. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdyni Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr GD 1Y/ (...) celem zaspokojenia wierzytelności przysługującej powodowi P. K. (1) od dłużnika B. K. (1) ustalonej wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 29 maja 2014 roku w sprawie I C 351/14;

II. zasądza od pozwanego M. K. na rzecz powoda P. K. (1) kwotę 4767 zł. (cztery tysiące siedemset sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

Sygn. akt I C 440/15

UZASADNIENIE

Powód P. K. (1) wystąpił przeciwko pozwanemu M. K. z pozwem o uznanie w stosunku do niego za bezskuteczną czynności prawnej w postaci umowy darowizny z dnia 27 grudnia 2010r. na mocy której dłużnik B. K. (1) darował pozwanemu cały swój udział wynoszący 1/2 część w prawie własności stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu nr (...), położonego w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą (...), wraz z przynależną piwnicą i udziałem w częściach wspólnych i prawie użytkowania wieczystego działki gruntu na której posadowiony jest budynek celem ochrony wierzytelności powoda wynikającej z prawomocnego wyroku zaocznego z dnia 29 maja 2014r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdyni o sygn. akt I C 351/14.

W uzasadnieniu powód wyjaśnił, iż w dniu 10 lutego 2010r. została zawarta umowa pożyczki pomiędzy powodem a B. K. (1) na kwotę 50.000 zł z terminem zwrotu 31 marca 2014r. Pomimo upływu terminu dłużnik nie zwrócił pożyczki. Wyrokiem zaocznym z dnia 29.05.2014r. Sąd Rejonowy w Gdyni w sprawie I C 351/14 zasądził na rzecz powoda od B. K. (1) kwotę 47.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 21,9 % w stosunku rocznym jednak w wysokości nie przekraczającej czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 1 kwietnia 2010r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4917 zł tytułem kosztów procesu. W oparciu o powyższy tytuł

powód wszczął postępowanie egzekucyjne, które okazało się bezskuteczne. W ocenie powoda darowizna dokonana w dniu 27.12.2010r. została dokonana przez B. K. (1) ze świadomością pokrzywdzenia powoda, albowiem na jej skutek dłużnik stał się całkowicie niewypłacalny. W związku z tym zachodzą przesłanki określone w art. 527 k.c. Ponadto czynność została dokonana z synem dłużnika, a więc osobą pozostającą z nim w bliskim stosunku.

(pozew k. 2-5)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, iż ani on ani jego matka czy brat nie wiedzieli o zadłużeniu i zaciągniętej pożyczce. Dodał także, iż powód jest bratankiem B. K. (1) i pomimo rozvodu rodziców pozwanego rodzina ojca utrzymywała z nimi poprawne kontakty. Powód nie poinformował jednak ani jego ani jego matki czy brata o pożyczce. Dopiero w grudniu 2012r. powód napomknął o pożyczce domagając się jej zwrotu od jego matki, jednak była ona po rozwodzie z dłużnikiem a od 1996r. pozostawała z nim w rozdzielnosci majątkowej. Pozwany wskazał także, iż nawet w okresie wspólnego zamieszkiwania z ojcem nie przychodziły żadne wezwania do zapłaty czy upomnienia. Nadto dłużnik posiadał majątek w postaci nieruchomości zabudowanej domem letniskowym położonym w S.. Natomiast kwestia darowizny udziału w lokalu mieszkalnym przez dłużnika na rzecz jego dzieci była wiadoma jeszcze przed rozwodem jego rodziców, o czym powód miał wiedzę lub z łatwością mógł się dowiedzieć. W ocenie pozwanego powód utrzymywał bliskie kontakty z dłużnikiem i był doskonale zorientowany w sytuacji majątkowej i rodzinnej swojego stryja. Ponadto nie wykazał, aby dłużnik w dacie dokonania darowizny był niewypłacalny lub po jej dokonaniu stał się niewypłacalny. Nadto pozwany nie wiedział i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mógł dowiedzieć się, że dokonana darowizna miała na celu pokrzywdzenie wierzyciela.

(odpowiedź na pozew k. 105 – 109)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 lutego 2010r. powód P. K. (1) zawarł z B. K. (1) umowę pożyczki na mocy której B. K. (1) otrzymał kwotę 50.000 zł na okres do dnia 31 marca 2010r.

(okoliczność bezsporna: zeznania B. K. (1) płyta k.182 – 00:03:31 – 00:37:44)

Wobec braku zwrotu pożyczki powód wystąpił do sądu z pozwem. Wyrokiem zaocznym z dnia 29 maja 2014r. Sąd Rejonowy w Gdyni zasądził od B. K. (1) na rzecz powoda P. K. (1) kwotę 47.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 21,9 % w stosunku rocznym jednak nie przekraczającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku od dnia 1 kwietnia 2010r. do dnia zapłaty oraz kosztami w kwocie 4.917 zł.

(okoliczność bezsporna)

W oparciu o powyższy tytuł wykonawczy powód w sierpniu 2014r. złożył wniosek do komornika sądowego E. Z. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego (KM 41/14) w trakcie którego okazało się, iż dłużnik B. K. (1) nie posiada żadnego majątku ani dochodów. Jedynym skutecznym sposobem egzekucji były dobrowolne wpłaty dokonane przez dłużnika w wysokości łącznej 3000 zł.

(dowód: informacja od komornika k. 9, wniosek k. 8)

W dniu 7 grudnia 2010r. B. K. (1) darował swojemu synowi M. K. udział wynoszący 1/2 część w nieruchomości położonej w G. przy ul. (...).

(okoliczność bezsporna: umowa k. 10 – 13)

W chwili zawierania umowy darowizny był to jedyny majątek dłużnika B. K. (1). Ponadto posiadał on jeszcze inne długi. Obecnie B. K. (1) również nie posiada żadnego majątku.

(dowód: zeznania B. K. (1) płyta k.182 – 00:03:31 – 00:37:44, zeznania powoda płyta k. 182 – 00:43:01 – 00:53:16)

O facie zawarcia umowy pożyczki dłużnik B. K. (1) nie informował swojej rodziny, w tym pozwanego. Pozwany wiedzę o tym uzyskał dopiero około 2012r.

B. K. (1) prowadził sam działalność gospodarczą, a z żoną od 1996r. pozostawał w rozdzielności majątkowej. Natomiast w październiku 2010r. rozwiódł się.

(dowód: zeznania świadka B. K. (2) – płyta k. 157 – 00:15:23 – 00:40:25, zeznania świadka P. K. (2) – płyta 157 - 00:40:25 – 00:55:06 zeznania B. K. (1) płyta k.182 – 00:03:31 – 00:37:44, zeznania pozwanego płyta k. 182 – 00:53:16 – 01:02:29)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony do akt niniejszej sprawy, których autentyczność nie budzi wątpliwości Sądu, a nadto nie były one kwestionowane przez żadną ze stron. Ponadto sąd oparł się również na zeznaniach świadków B. K. (2), P. K. (2) i B. K. (1) oraz stron co do stanu ich wiedzy odnośnie sytuacji majątkowej dłużnika B. K. (1), okoliczności zawarcia spornej umowy darowizny oraz wzajemnych stosunków pomiędzy pozwanym, dłużnikiem a powodem. W ocenie sądu brak jest podstaw do ich kwestionowania i podważania, albowiem strony jak i świadkowie zeznawały w sposób szczerzy i rzeczowy. Ponadto zeznania te uzupełniają się tworząc spójny obraz zaistniałej sytuacji. Z tych też względów sąd uznał je za wiarygodne.

Powód oparł swoje roszczenie na art. 527 § 1 k.c., zgodnie z którym gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Jednocześnie § 2 wskazuje, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Zgodnie z powyższym przesłankami uznania danej czynności prawnej za bezskuteczną względem wierzyciela są: dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli oraz wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Wskazane powyżej przesłanki spełnione muszą być łącznie, by móc skorzystać z roszczenia przewidzianego w tym przepisie.

Sąd rozważając zasadność odpowiedzialności pozwanego doszedł do przekonania, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne było, iż B. K. (1) jest dłużnikiem powoda, a postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko niemu z wniosku powoda nie doprowadziło do zaspokojenia powoda. Poza bowiem dobrowolnymi wpłatami przez dłużnika w wysokości łącznej 3000 zł egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest całkowicie bezskuteczna, a dłużnik pomimo upływu 6 lat nie spełnił świadczenia. Ponadto nie ulegało wątpliwości, iż dłużnik w dniu 7 grudnia 2010r., a zatem po zawarciu spornej umowy pożyczki i upływu terminu do jej spłaty, darował swój udział w nieruchomości lokalowej swojemu synowi. Co prawda pozwany wskazywał, iż na skutek tej czynności dłużnik nie stał się niewypłacalny albowiem posiadał inny majątek, to jednak jak wynika ze zgromadzanego materiału dowodowego, w tym zeznań samego dłużnika, dłużnik zarówno w chwili obecnej jak i w dniu dokonania darowizny nie posiadał innego majątku ani możliwości zaspokojenia powoda. Rzekoma działka z domem letniskowym była jedynie dzierżawiona przez dłużnika i nie stanowiła jego własności. Natomiast udziały w spółce sprzedał jeszcze w 2010r. za symboliczne pieniądze. Ponadto posiadał wówczas długi. Nie ulega zatem wątpliwości sądu, iż na skutek dokonanej darowizny dłużnik stał się niewypłacalny i pomimo upływu znacznego okresu czasu sytuacja ta nie uległa zmianie, a tym samym uznać należało, iż czynność prawna w postaci umowy darowizny stanowiła w istocie pokrzywdzenie powoda jako wierzyciela. Wskazać w tym miejscu należy, iż zapewnienia dłużnika, iż spłaci on do końca roku sporne

zobowiązanie są jedynie gołosłownymi deklaracjami dłużnika, które jak wynika z zeznań powoda składa on od blisko 6 lat. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika zaś, aby dłużnik posiadał jakikolwiek majątek czy realną możliwość zaspokojenia powoda, o czym świadczy bezskuteczna egzekucja. Ponadto sytuacja taka ma miejsce od momentu darowizny. Zdaniem sądu nie budzi również wątpliwości, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Wskazać bowiem należy, iż w myśl art. 529 k.c. jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Biorąc po uwagę powyższe rozważania oraz fakt, iż jak wynika z realiów niniejszej sprawy dłużnik na skutek dokonania darowizny stał się niewypłacalny, to tym samym uznać należało, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia powoda jako swojego wierzyciela. Przedmiotowy udział w nieruchomości stanowił bowiem jedyny jego majątek, z którego powód mógłby skutecznie się zaspokoić.

W odniesieniu do ostatniej z przesłanek odpowiedzialności sąd zważył, iż co prawda pozwany kwestionował, aby miał wiedzę odnośnie istnienia spornego zadłużenia jak też, aby mógł uzyskać o tym wiedzę. Co więcej jak wynika z zeznań pozwanego oraz jego matki i brata rzeczywiście pozwany zdaniem sądu obalił domniemanie w tym zakresie i wykazał, iż nie posiadał wiedzy o prowadzonej przez jego ojca działalności gospodarczej, a tym samym zawieranych umowach i posiadanych długach. Nie zdawał również sobie sprawy, iż zawarcie umowy darowizny w rzeczywistości spowoduje pokrzywdzenie powoda jako wierzyciela. Wskazać jednak należy, iż powyższe nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia. Zgodnie bowiem z art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W konsekwencji skoro na skutek zawarcia umowy darowizny pozwany uzyskał korzyść bezpłatnie fakt braku jego wiedzy czy świadomości co do pokrzywdzenia powoda nie miał żadnego znaczenia. W myśl bowiem powyższego przepisu i tak nie zwalania go to od odpowiedzialności.

Z tych też względów Sąd na podstawie art. 527 k.c. w zw. z art. 528 k.c. uwzględnił powództwo orzekając jak w punkcie I.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 5 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.02.163.1349) i w punkcie II wyroku zasądził od pozwanego jako strony przegrywającej niniejsze postępowanie na rzecz powoda kwotę 4.767 zł tytułem zwrotu kosztów procesu na które składają się koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa oraz opłata sądowa od pozwu.